

Äldrenämnden

Äldrenämndens årsredovisning för 2015

Förslag till beslut

Äldrenämnden fastställer årsredovisningen för äldrenämnden 2015.

Sammanfattning

Måluppfyllelsen är god. Under 2015 genomförde socialstyrelsen en enkätundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” där man frågade äldre, och anhöriga om det inte var möjligt för den äldre att själv besvara enkäten, om deras upplevelse av kvalitet i hemtjänst respektive särskilt boende. En större andel av de äldre i Nacka är nöjda eller ganska nöjda med sin hemtjänst och äldreboende jämfört med genomsnittet för Stockholms län och för riket. En större andel av de som besvarade enkäten anser att hemtjänstbeslutet är anpassat efter deras behov och att de har fått välja utförare jämfört med länet.

Utfallet för nämnden är 678,6 miljoner kronor (mnkr) vilket är 15,7 mnkr sämre än budget. 6,7 mnkr av överskridandet beror på högre personalkostnader och högre kostnader för IT-tjänster (exempelvis support och systemadministration) än budgeterat.

Den största avvikelserna är inom särskilt boende, - 20 mnkr. Kostnaderna för äldreboende för personer med särskilda behov cirka 43 platser, har ökat med 6,1 mnkr jämfört med 2014. Denna typ av platser har bara delvis varit budgeterade. 652 personer har i genomsnitt bott på ett äldreboende jämfört med 622 budgeterade platser.

Hemtjänst inklusive ledsagning och avlösning överskrider budget med 5,8 mnkr. Det beror på att antal ersatta timmar med dubbelbemanning har ökat samtidigt som timmarna för avlösning och ledsagning har minskat jämför med budgeterat. Nettokostnaden per debiterad timme var budgeterad till 299 kr men utfallet blev 345 kr. Korttidsboende kostar mindre än budget och 2014 beroende på att det är mycket stor brist på korttidsplatser. Personer i behov av korttidsvård får i stället hemtjänst.

Ärendebelastningen är hög vilket har lett till att ärenden inte har omprövats i tillräcklig omfattning vilket leder till högre kostnader. Under hösten har äldrenheten haft en högre bemanning och börjat ompröva ärenden i större utsträckning, ambitionen är att hinna i kapp med omprövningarna under 2016.

Ärendet

Verksamhetens uppdrag

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. Äldreenheten svarar för myndighetsutövning, finansiering och utveckling av äldreomsorgen. Enheten utreder och fattar beslut om insatser för äldre, t.ex. hemtjänst, dagverksamhet, trygghetslarm och äldreboende. Enheten utreder och beslutar om behovet av färdtjänst och bostadsanpassningsbidrag, fastställer avgiften för den enskilde och vilken ersättning anordnarna får för utförd tjänst.

Viktiga händelser under 2015

Införandet av en digital larmkedja snart slutfört

I september började införandet av en digital larmkedja. Utbytet kommer att vara helt klart i början av 2016. I och med detta uppfyller Nacka kommun de standarder och krav som Sveriges kommuner och landsting (SKL) ställer på kommunerna för att de ska kunna leverera en trygg och säker larmkedja.

Två projekt pågår inom området E-hemtjänst

Välfärdsteknologi ökar möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet så länge de önskar samt bidra till ett mer aktivt liv, delaktighet i samhället och ett högre välbefinnande. Välfärdsteknologi kan frigöra resurser, enligt de beräkningar som gjordes inom ramen för regeringens projekt teknik för äldre för några år sedan. Projektet välfärdsteknologi har fortskridit under året och ett preliminärt upphandlingsunderlag var klart vid årsskiftet. Upphandlingen genomförs under 2016. Nacka kommun beslutade tillsammans med andra projektpartners att ingå i ett EU projekt, Stockholm Digital Care. Visionen för Stockholm Digital Care är att skapa en gemensam, öppen utvecklingsarena för samverkan mellan små och medelstora företag, kommuner och landsting. Detta för att öka antalet kommersiella digitala produkter och tjänster som är specifikt utformade för äldre som bor hemma och se till att redan befintliga digitala produkter och tjänster blir kända och användas av fler.

Ny öppen förebyggande insats startade i augusti

I augusti öppnade en ny öppen mötesplats för seniorer; Lusthuset i Boo folkets hus i Orminge. Lusthuset är en öppen mötesplats för och med seniorer. Det ska vara en kontaktskapande verksamhet med särskild inriktning att nå de som är ensamma och isolerade.

Ny riktlinje för uppföljning och granskning av kvalitet

Riktlinjen ”uppföljning och granskning av upphandlad och kundvalsstyrd verksamhet” antogs av båda nämnderna i augusti 2015. Riktlinjerna och medföljande rutiner innebär att kvalitetsgranskningar genomförs enhetligt med fokus på kvalitet sett ur ett brukarperspektiv.

Måluppfyllelse under 2015

Verksamhetsresultat		
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge
God kommunal service	Kunderna ska få rätt insats med bästa möjliga resultat	BRA
	Kunderna ska vara nöjda med den insats som de har fått.	UTMÄRKT
	Myndighetsutövningen skall vara effektiv och rättssäker med kunderna i fokus	BRA
	Myndighetens utredningar och beslut ska vara välgrundade, korrekta samt lätta att förstå för kunden	BRA
God kommunal service	Medborgarna ska ha en hög tillgänglighet och service	BRA
Stor valfrihet	Ökad möjligheterna för kunden att göra val	BRA
God livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling	Säkra behovet av adekvat boende för socialtjänstens olika målgrupper.	BRA
	Medborgarna ska ha kännedom och tillgång till ett brett utbud av tidiga och förebyggande insatser	BRA
Kommunal ekonomi i balans	Socialtjänsten ska verka för effektiv användning av kommunens skattemedel	BRIST
Kommunal ekonomi i balans	Hålla budgetram	BRIST

Beskrivning av måluppfyllelse

Kunderna ska få rätt insats med bästa möjliga resultat

I socialstyrelsens undersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” finns en fråga ”Är handläggarens beslut anpassat efter dina behov?” 72 % av de tillfrågade svarar ja på frågan. Detta är lika med övriga kommuner i Stockholms län (73 %) men högre än jämfört med riket (69 %). Trend oförändrad.

Under året har 13 kvalitetsgranskningar rapporterats till äldrenämnden. Tre anordnare har förlorat sin auktorisation och fem anordnare har fått varning på grund av kvalitetsbrister. Dessutom har fem uppföljningsärenden rapporterats till nämnden där beslut fattades om varning på grund av för låg utbildningsnivå. Nämnden fattade även beslut om avauktorisering för en hemtjänstanordnare på grund av brister i fakturahanteringen.

81 kunder har haft en anordnare som avauktoriserats. Totalt blev det 19 ärenden till äldrenämnd under 2015.

Särskilda boenden inom äldre har inte följts upp enligt årsplan på grund av att tjänsten för medicinskt ansvarig för rehabilitering har varit vakant under hösten 2015. I granskningsmetoden ingår inte att kunderna tillfrågas om kvaliteten men det pågår ett arbete för att utveckla bra arbetssätt för att kunna göra det.

Kunderna ska vara nöjda med den insats som de har fått.

Enligt socialstyrelsens undersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” är Nackas äldre till 88 % nöjda med sitt äldreboende vilket är högre än jämfört Stockholms län (81 %) och riket (82 %).

När det gäller insatser inom hemtjänsten är 92 % av de tillfrågade nöjda med insatserna, vilket är högre jämfört med Stockholms län (86 %) och jämfört med riket (89 %). Trend oförändrad.

Myndighetsutövningen skall vara effektiv och rättssäker med kunderna i fokus

En granskning av rättssäkerheten genomfördes i september 2015. I stort följer handläggarna de riktlinjer som finns för biståndshandläggningen på äldreområdet. Resultatet visar på en del brister men inte i den omfattningen att det skulle föranleda ”brist” i läge. Trenden är positiv.

Myndighetens utredningar och beslut ska vara välgrundade, korrekta samt lätta att förstå för kunden
Ingen mätning gjord.

Medborgarna ska ha en hög tillgänglighet och service

Ingen mätning gjord.

Ökad möjligheterna för kunden att göra val

Antalet kundval är oförändrat jämfört med 2014. I Socialstyrelsens undersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” finns en fråga ”Fick du välja utförare av hemtjänst?” 85 % av de tillfrågade svarar ja på frågan. Detta är ett bättre resultat jämfört med övriga kommuner i Stockholms län (75 %) och betydligt bättre jämfört med riket (55 %). Trenden är oförändrad.

Säkra behovet av adekvat boende för socialtjänstens olika målgrupper

Det har under 2015 tagits fram en prognos för behoven av särskilda boenden fram till 2030. Nacka kommun har idag brist på platser varför vi ibland behöver köpa platser utanför kommunens kundval för att kunna tillmötesgå behoven. För att skapa god tillgång på lägenheter för hushåll som av sociala eller medicinska skäl inte på egen hand kan ordna en bostad har kommunen beslutat att kommunen äger rätt att få hyra, eller förvärva bostadsrätt eller äganderätt i det fastighetsbestånd som nu byggs och planeras att byggas.

Medborgarna ska ha kännedom och tillgång till ett brett utbud av tidiga och förebyggande insatser

Vi har idag ett antal tidiga och förebyggande insatser men vi behöver öka kännedomen om dessa insatser till våra Nackabor. Ingen mätning gjord.

Jämförelse med andra

Hemtjänst		2014	2013
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	Danderyd		
	Nacka		81
	Sollentuna	78	75
	Solna	71	68
	Tyresö	75	76
	Täby	82	80
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/brukare	Danderyd	-	212 412
	Nacka	157 851	155 716
	Sollentuna	132 535	143 393
	Solna	206 548	191 526
	Tyresö	240 098	222 797
	Täby	122 402	140 801

Särskilt boende		2014	2013
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	Danderyd	51	52
	Nacka	53	55
	Sollentuna	51	43
	Solna	50	49
	Tyresö	55	59
	Täby	48	44
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	Danderyd	63	69
	Nacka	72	70
	Sollentuna	69	66
	Solna	72	72
	Tyresö	69	68
	Täby	62	68

Uppföljning av utvecklingsarbete under 2015

Kvalitetsledningssystem

Införandet av ett kvalitetsledningssystem startade under året. En grund för process-beskrivning och koppling till rutiner och riktlinjer som ska ingå i ledningssystemet är nu inlagda i IT-systemet 2c8.

Verksamhetssystemet Combine

Införandeplanering av de kvarstående delarna genomförandeplan och mobil återrapportering påbörjades under hösten 2015.

Ekonomi

Verksamhet, tkr	Utfall 2015					Utfall 2014		
Intäkter (+) Kostnader (-)	Intäkter	Kostnader	Utfall netto	Budget	Budget-avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto
Äldre	67 614	-716 029	-648 415	-636 037	-12 378	52 408	-660 814	-608 406
Nämnd och nämndstöd	0	-6 007	-6 007	-9 285	3 278			0
Myndighet och huvudman	0	-24 148	-24 148	-17 435	-6 713			0
Summa äldrenämnden	67 614	-746 184	-678 570	-662 757	-15 813	52 408	-660 814	-608 406

För mer detaljerad redovisning se bilaga nr 3.

Budget och redovisning 2015

Budgeten delades upp som en konsekvens av ny nämndorganisation 2015. Det genomfördes inte fullt ut utan social-och äldredirektörens respektive sociala kvalitetenhetens budget har under 2015 tillhört socialnämnden. Det har korrigerats i 2016 års budget. Under året har ett arbete startat för att kvalitetssäkra

- Att fakturor konteras på rätt konto och verksamhet. Pågår även 2016.
- En rättvisande periodisering. Pågår även 2016.

I utfallet för särskilt boende finns 1,3 mnkr i engångsintäkter för moms-kompensation som avser året 2014.

I bokslutet har avslutade projekt som slutredovisats men där det återstår projektintäkter intäktsförts. Det innebär att resultatet har förbättrats med 2 946 tusen kronor. Intäkten har fördelats procentuellt jämnt över de större verksamheterna. För att inte skymma sikten i jämförelsen med budget och 2014 års utfall har dessa inte tagits med i resultatanalysen.

Beskrivning av avvikelser jämfört med budget och förändringar jämfört med utfall 2014

Utfallet för äldrenämnden är 678,6 miljoner kronor, vilket är 15,7 mnkr sämre än budget.

Verksamheter, - 12,0 miljoner kronor

Den största negativa avvikelserna avser särskilt boende, hemtjänst inklusive ledsagning och avlösning, trygghetslarm inklusive uttryckning och nattomsorg, turbundna resor. Den största positiva avvikelsen är korttidsvård och dagverksamhet.

Särskilt boende överskrider budgeten med -20,0 mnkr jämfört med budgeten. Året 2014 överskreds budgeten med 5,7 mnkr. Budgeten förstärktes med 21,4 mnkr men kostnaderna ökade med 35,8 mnkr. I uppföljning och budgetering (inklusive i ramärendet) har man haft kontroll över antalet boendeplatser och kostnader inom ramen för kundvalet (checkerna). Av någon anledning så har inte platser utanför kundvalet redovisats eller beaktats i uppföljning och budgetering. Boendeplatser utanför kundvalet avser avtalade platser för målgrupper som har andra behov än de som täcks inom kundvalet, det kan gälla behov av profilplatser p.g.a. t.ex. missbruksproblem, psykisk ohälsa, religiösa eller andra skäl. Dessa platser kostar ofta mer än andra platser per dygn. Året 2014 var utfallet 35,8 mnkr för dessa platser och till 2015 hade kostnaden ökat till 41,9 mnkr. Det saknas statistik för dessa platser. I bilagan nyckeltal och mått har vi antagit att det genomsnittliga antalet under 2015 har varit cirka 43 stycken och att det saknas budget för cirka 30 platser, men osäkerheten är stor. Åtgärder pågår för att komma till rätta med statistiken och hur vi redovisar den.

Hemtjänst, ledsagning och avlösning överskrider budgeten med 5,8 mnkr vilket förklaras med att den genomsnittliga kostnaden per hemtjänststimme var för lågt budgeterad. Inför 2015 förändrades kundvalet och både villkor och checkbelopp ändrades vilket gjorde att det var svårt att budgetera kostnaden för en hemtjänststimme. Dessutom har antalet ersatta timmar med dubbelbemanning ökat samtidigt som antalet timmar för ledsagning och avlösning (som kostar mindre) har minskat. Bristen på platser i korttidsvård har ökat kostnaderna för hemtjänst.

Ärendebelastningen har varit hög under en längre tid vilket har lett till att man inte har haft möjlighet att följa upp och ompröva beslut om särskilt boende och hemtjänst i den omfattning och periodicitet som krävs. Fokus har varit att utreda och fatta beslut om insatser i rätt tid. Anordnare hör av sig om att omsorgsnivån/beviljad tid är för låg men inte så ofta när det omvända gäller. Det leder till att kunder genomsnittligt sett har fått ha kvar en högre omsorgsnivå/mer beviljad tid än vad som har behövts sett i relation till kundens behov under för lång tid innan beslutet har omprövats. Det leder i sin tur till att kostnaderna ökar. Under hösten har MoH haft en högre bemanning vilket har inneburit att man har börjat ompröva ärenden i större utsträckning än tidigare. Ambitionen är att komma i kapp med omprövningarna under 2016.

Korttidsboende har under 2015 kostat 11,9 mnkr mindre än budgeterat. Kostnaderna är 6,7 mnkr lägre än 2014. Det beror på att det är mycket stor brist på korttidsplatser. Personer i behov av korttidsvård har i stället fått hemtjänst.

Myndighet och huvudmannaskap (MoH), -6,7 mkr

MoH överskrider budgeten med 6,7 miljoner varav 3,7 miljoner kronor avser äldre-
nämndens andel av IT-förvaltning (licenskostnader, systemadministration, support m.m.)
som inte har varit budgeterat under 2015. Resterande del av överskridandet avser personal
och ledning inom äldreheten. Äldreheten har tillförts medel för två tjänster för att klara
förväntad volymökning under 2016, samtidigt kvarstår ett effektiviseringskrav avseende
personal eftersom enheten inte har kompensrats fullt ut för förväntade löneökningar och
höjt PO-pålägg.

Se även bilaga 2 nyckeltal och mått samt bilaga 5 uppföljning per verksamhet.

Uppföljning av investeringsprojekt

Se bilaga 5 Projektuppföljningar.

Bilagor

1. Bilaga 1 Uppföljning av operativa mål
2. Bilaga 2 Nyckeltal och mått
3. Bilaga 3 Budget och utfall per verksamhet
4. Bilaga 4 Personalberättelse
5. Bilaga 5 Projektredovisningar
6. Bilaga 6 Bidrag till kommunfullmäktiges årsredovisning 2015

Anders Fredriksson
Social- och äldredirektör

Birgitta Wallin
controller
Sociala kvalitetsenheten